

OFFERTE

Herinrichting Nieuw-Schoonebeek

Plan van Aanpak

Klant: Prolander

Referentie: WATBE3102P001D01

Versie: 01/Finale versie

Datum: 4 februari 2016

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE Groningen
Netherlands
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Herinrichting Nieuw-Schoonebeek

Ondertitel:
Referentie: WATBE3102P001D01
Versie: 01/Finale versie
Datum: 4 februari 2016
Projectnaam:
Projectnummer: BE3102
Auteur(s): Martijn van Houten, Carolien van der Ziel & Joost Rink

Opgesteld door: Martijn van Houten

Gecontroleerd door: Carolien van der Ziel b/a

Datum/Initialen: 4 februari 2016

Goedgekeurd door: Frans Jorna

Datum/Initialen: 4 februari 2016

Classificatie

Vertrouwelijk

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The quality management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001, ISO 14001 and OHSAS 18001.

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Ontzorgen	2
2.1	Projectanalyse	2
2.2	Projectteam	3
2.3	Projectmanagement en risicobeheersing	6
3	Projectfasering en planning	8
3.1	Vorbereidingsfase	9
3.2	Onderzoeken en MER	9
3.2.1	MER	9
3.2.2	Landschappelijke en cultuurhistorische analyse	10
3.2.3	Grond- en oppervlaktewater	10
3.2.4	Natuur en natuurtoets	12
3.2.5	Aanvullende onderzoeken en subsidiescan	12
3.3	Uitwerking inrichtingsplan	13
3.4	PIP en vergunningen	13
3.5	Planning	14
4	Kwaliteit van de oplossing	15
4.1	Gezamenlijk belang benadering en toetsing doelbereik	15
4.2	Landschappelijke en hydrologische verkenning	15
4.3	Uitwerking varianten	16
4.4	Trechtering naar voorkeursvariant	17
4.5	Optimalisering voorkeursvariant	17
4.6	Nadere uitwerking naar inrichtingsplan, PIP en vergunningen	18
5	Omgevingsmanagement	19
5.1	Strategisch Omgevingsmanagement	19
5.2	Projectorganisatie	19
5.3	Omgevingsmanagement per fase	19

Bijlage: A1 Planning

1 Inleiding

Het Bargerveen, het grootste hoogveenrestant van Nederland. Voorheen onderdeel van een veel groter hoogveen, tot de mens brood zag in de turfwinning. Het restant is een gebied dat nu gekoesterd wordt, vanwege de bijzondere natuurwaarden en de beleving van dit schitterende gebied. Ook nu wordt het gebied beïnvloed door de mens. De mens die het gebied beheert, de mens die rondom het gebied landbouw pleegt en de mens die leeft en recreëert in en rondom het gebied. Samenwerking tussen de verschillende belanghebbenden is dan ook essentieel om de verschillende functies optimaal te benutten en te bedienen. Dit is waar de bestuurscommissie Bargerveen-Schoonebeek hard aan werkt. Wij werken graag met u mee, om de verschillende opgaves in het gebied samen met u en de omgeving een stap dichterbij te brengen!

U legt op verschillende plaatsen buffers aan die een schakel vormen tussen natuur enerzijds en landbouw anderszijds. De schakel moet zorgen voor herstel van het Bargerveen, terwijl een gunstige ontwateringssituatie behouden blijft voor de landbouw. De buffers worden daarnaast optimaal ingericht voor natuur en recreatie die landschappelijk passen in het veen/verveningsgebied. Dit plan van aanpak gaat in op de adviesdiensten voor de herinrichting van het gebied aan de zuidkant van het Bargerveen: Nieuw-Schoonebeek.

Momenteel werken wij intensief met u samen aan de buffer aan de noordzijde van het Bargerveen (Buffer Noord – Zwartemeer). De feedback die u ons heeft gegeven hebben we gebruikt om dit plan van aanpak zo goed mogelijk op uw vraag aan te laten sluiten en u te ontzorgen. Als kritische succesfactoren voor dit project zien wij:

- De inzet van een ervaren groene projectleidster met kennis van het gebied en de problematiek die zorgt voor een strakke regie (beheersing) van planning, risico's en kwalitatief hoogwaardige producten;
- Compact en ervaren team gericht op verbinden van inhoud en proces. Voorop staat dat het plan eco-hydrologisch functioneert, landschappelijk inpasbaar is en dat het gedragen wordt door de stakeholders. Deze kennis ziet u terug in ons projectteam, dat momenteel ook aan de Buffer Noord - Zwartemeer werkt
- Een getrechterde procesaanpak waarbij we vroegtijdig varianten definiëren die echt onderscheidend zijn, die bijdragen aan het doelbereik en die betaalbaar zijn.

In dit plan van aanpak lichten wij nader toe hoe wij u helpen om uw doel een stap dichterbij te brengen.

CO2 prestatieladder niveau 5

Ook Royal HaskoningDHV wil een bijdrage leveren aan de vermindering van uitstoot van broeikasgassen en aan de transitie naar een meer duurzame samenleving. Dit doen we bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan kansen voor CO2-emissiereductie in onze bedrijfsvoering en in projecten. Royal HaskoningDHV heeft hiervoor het certificaat "CO2-Prestatieladder niveau 5" ontvangen (het hoogste niveau). Ook in dit project denken we in kansen om CO2 reductie te bereiken of uitstoot in uitvoering te minimaliseren.

2 Ontzorgen

U wordt ontzorgd op het moment dat u samenwerkt met een team dat uw vraag begrijpt, voldoende inhoudelijke bagage heeft, de onderlinge samenhang ziet en het project beheerst. Hiervoor schetsen we eerst onze visie op het project in de projectanalyse. Aan de hand van de projectanalyse kunnen wij u laten zien dat wij op deze vraag een team inzetten dat u ontzorgt.

2.1 Projectanalyse

U als opdrachtgever wilt uw projectdoel halen. Het project vormt de stap naar daadwerkelijke uitvoering van het GGOR Bargerveen en dient zowel inhoudelijke, als procesmatige en projectmatige doelen.

In essentie vormt het inhoudelijke doel van dit project het opstellen van een inrichtingsplan voor het Nieuw Schoonebeek dat samen met de andere (voorgestelde) buffers bijdraagt aan het ecologisch en hydrologisch herstel van het Natura2000 gebied Bargerveen. Het inrichtingsplan is landschappelijk inpasbaar en zorgt ervoor dat het benedenstrooms gelegen deel van het Schoonebeekerdiep ontlast wordt bij extreme omstandigheden en dat goede landbouwkundige omstandigheden voor de omliggende landbouw worden gecreëerd. De totstandkoming van het plan vindt plaats binnen de afgesproken doorlooptijd, de risico's zijn in beeld en worden beheerst (projectmatig doel).

Op hoofdlijnen bestaat het project uit de volgende fasen, waarbij het inrichtingsplan tot stand komt volgens de m.e.r.procedure:

- Voorbereiding
- Onderzoeken en MER
- Uitwerking inrichtingsplan
- Opstellen PIP en vergunningen

Het m.e.r. proces, inclusief alle onderzoeken, is een geschikt middel voor de totstandkoming van het inrichtingsplan. Deze ervaring hebben we bij de totstandkoming van het inrichtingsplan van de Buffer Noord - Zwartemeer. Dit proces zorgt voor een degelijke en navolgbare inhoudelijke afweging van verschillende varianten om te komen tot een definitief en gedragen inrichtingsplan (procesmatig doel). Door in dit traject zowel bestuurscommissie, projectgroep en omgeving mee te nemen wordt interactief naar een voorkeursalternatief gewerkt en draagvlak gecreëerd voor het inrichtingsplan.

We zien sterke gelijkenissen tussen de Herinrichting Nieuw-Schoonebeek en de Buffer Noord - Zwartemeer waar wij nu aan werken. Hieronder lichten we een aantal essentiële onderdelen uit de projectanalyse, waarin wij meerwaarde voor u leveren o.a. door onze betrokkenheid bij Buffer Noord - Zwartemeer.

Doelbereik van de inrichting op het Bargerveen

De toekomstige inrichting draagt bij aan het hydrologisch en daarmee het ecologisch herstel van het Bargerveen. Het herstel maakt onderdeel uit van meerdere inrichtingsmaatregelen (o.a. Weiteveen en Buffer Noord). Dit heeft gevolgen voor het MER en de communicatie met de omgeving. Het m.e.r. proces richt zich namelijk op de inrichting van het gebied zelf, terwijl de Commissie m.e.r. ook inzicht vraagt in het doelbereik op het totale Bargerveen in samenhang

met de overige maatregelen. In de communicatie vereist het presenteren van de hydrologische en ecologische effectiviteit van de inrichting een duidelijke uitleg, dit zal Martijn van Houten op zich nemen. Onze hydrologen, ecologen en projectleider kennen deze context, het systeem functioneren en brengen de specifieke vergelijkbare ervaring van Buffer Noord - Zwartemeer hierbij in.

Gebruik van het grondwatermodel MIPWA Bargerveen

Het MIPWA model Bargerveen is niet 1 op 1 toepasbaar voor het m.e.r. en het bepalen van het doelbereik. Hiervoor is inzicht gewenst in de zomersituatie en dient lokaal de schematisatie van het model te worden gecontroleerd. Onze hydrologen hebben voor Buffer Noord op basis van het advies van de Commissie m.e.r. een controleprotocol en methodiek uitgewerkt om een winter- en zomersituatie te simuleren. Het model is door ons aangepast volgens deze methodiek en direct toepasbaar voor dit project. Onze hydrologen zorgen er zodoende voor dat 'het wiel' niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden. Dit heeft tijdswinst en een kwalitatief goed functionerend model als meerwaarde.

Samenhang landschap, hydrologie en ecologie

De landschappelijke inrichting, hydrologische en ecologische effectiviteit (mate van doelbereik) kennen een sterke samenhang. Een grote plas in het landschap met een hoog waterpeil leidt tot een grotere bijdrage aan ecologisch herstel dan bijvoorbeeld een inrichting volgens veenkoloniale structuren (watergangen met daartussen grasland) die hydrologisch niet effectief zijn. In dit project beginnen we met een integrale beschouwing aan de hand van bouwstenen tussen landschap, hydrologisch en ecologisch doelbereik. Onze hydrologen, ecologen en landschappers werken daarbij nauw samen met uw landschapsarchitecten. Vanuit de verschillende disciplines wordt aangegeven wat de eisen zijn voor het ontwerp. We leveren daarbij meerwaarde doordat we met onze kennis van het systeem o.a. op basis van Buffer Noord in een vroeg stadium in staat zijn om varianten te formuleren die zowel landschap als herstel van het Bargerveen dienen.

Omgevingsmanagement

Bij de totstandkoming van het MER, Inrichtingsplan, PIP en vergunningen, wordt zowel de interne als de externe omgeving betrokken (zie ook hoofdstuk 4 en 5). We hanteren bij ons omgevingsmanagement de filosofie van de Mutual Gains Approach (gezamenlijk belang benadering of ook wel 'het vergroten van de taart') die we ook succesvol toepasten bij Buffer Noord Zwartemeer. Tevens kennen we door onze betrokkenheid de betrokken belanghebbenden, overheden, bestuurscommissie en de kritische beheerder van het Bargerveen en hebben zicht op de belangen. Ook in dit project is grensoverschrijdend omgevingsmanagement van belang. Wij ontzorgen u door inzet van onze van origine Duitse omgevingsmanager. Hij kent de procedures en de omgangsvormen van onze Duitse bureaus.

2.2 Projectteam

We zetten een projectteam in met de benodigde en bewezen kennis die aansluit op het inhoudelijk projectdoel. Dit team staat onder leiding van een projectleider die de risico's van het project overziet en stuurt op beheersing en het behalen van het projectmatige en procesmatige projectdoelen. We kiezen voor een compact team met teamleden uit Groningen die allen aan

Buffer-Noord- Zwartemeer en vergelijkbare projecten werken. Doordat dit team op elkaar is ingespeeld en letterlijk naast elkaar zit is een strakke aansturing en efficiënte interne samenwerking mogelijk. Bovendien zijn zij uitstekend ingevoerd in de specifieke problematiek rondom het Bargerveen. Hieronder stellen we het team aan u voor.

Projectleider

Carolien van de Ziel fungeert als projectleider. Als projectleider is Carolien verantwoordelijk voor de project- en risicobeheersing en de kwaliteit van de oplossing. Carolien is het aanspreekpunt voor u en is aanwezig bij de projectgroep- en bestuurscommissie vergaderingen.

Carolien heeft ruim 16 jaar werkervaring met de projectleiding van planvormings- en uitvoeringsprojecten van meer dan 10 groen-blauwe projecten in oost en noord Nederland. Op dit moment voert zij de projectleiding voor de planvorming en realisatie van Buffer Noord - Zwartemeer. Zij heeft afgelopen jaar laten zien dat ze binnen de krap gestelde deadlines de hele planvorming, dat op draagvlak kan rekenen van de directe omgeving en van de Bestuurscommissie, heeft afgerond. Vergelijkbare projecten waarbij de kennis en ervaring van Carolien is bewezen zijn de planvoorbereiding en realisatie van meerdere Nieuwe Natuur gebieden in het kader van de WILG in Overijssel, het herstel van het hoogveengebied Korenburgerveen en het Wooldse Veen. Doordat Carolien zowel in de planvorming als uitvoeringsbegeleiding werkt, heeft zij vroegtijdig zicht op de technische haalbaarheid, planning, gevolgen voor kosten (bijvoorbeeld grondverzet), benodigde procedures en risico's. Dit gecombineerd met haar kennis van het projectgebied en de actoren maakt dat Carolien u als projectleider ontzorgt en dat de projectbeheersing op orde is.

Omgevingsmanager en landschap

Marije Schaafsma voert het omgevingsmanagement van dit project. Dit combineert zij met haar rol als landschapsarchitect/ ontwerper. Wat ons betreft een logische keuze; een landschapsarchitect is de spin in het web en als geen ander in staat om wensen vanuit verschillende hoeken te vertalen naar een integraal plan. Marije faciliteert in dit project de interne en externe ontwerpessies en de afstemming met agrariërs. Tevens zorgt Marije voor de ruimtelijke procedures (o.a. PIP). Een uitgebreide beschrijving van de wijze waarop Marije het omgevingsmanagement voert staat beschreven in hoofdstuk 5. Voor het omgevingsmanagement in Duitsland leveren wij u ondersteuning door Tobias Renner (>15 jaar werkervaring als procesmanager in het waterbeheer).

Marije heeft 10 jaar werkervaring als landschapsarchitect en omgevingsmanager bij groen-blauwe inrichtingsprojecten en waterveiligheidsprojecten. Voor Buffer Noord faciliteerde Marije de ontwerpessies en verzorgde afstemming met landschappers van Prolander, de provincie Drenthe en de gemeente Emmen. Projecten waarbij Marije een vergelijkbare rol speelde zijn o.a. Centrum Uiterwaard Hardenberg en meerdere gecombineerde kadeversterkings- en gebiedsinrichtingsprojecten voor Wetterskip Fryslân. Marije voerde hierbij keukentafelgesprekken met agrariërs voor de individuele afstemming van de plannen, leidde bewonersavonden en gaf toelichtingen op algemene informatieavonden. De wijze van communicatie en rolverdeling met opdrachtgever is hierbij altijd maatwerk. Marije stemt met u af op welke wijze u ontzorgd wilt worden.

MER en samenhang

Hans Verhoogt zorgt voor het opstellen van het MER. Hij borgt de samenhang van de verschillende deelonderzoeken en brengt dit samen in het MER. In het project stemt Hans af met de inhoudelijke specialisten over te leveren input.

Hans Verhoogt heeft meer dan 15 jaar ervaring in groen-blauwe inrichtingsplannen zowel in de uitvoering als planvorming en het opstellen van MER-rapportages. Hierbij past Hans het m.e.r. proces toe om tot een gewogen inrichtingsplan te komen. Hans stelde onder andere het m.e.r. op voor Buffer Noord en was projectleider van het m.e.r.-proces van de inrichting van de Oude Willem, waar eveneens in een interactief proces een inrichtingsplan is opgesteld. Door zijn ervaring met plan- en uitvoeringsbegeleiding en de daarbij benodigde onderzoeken, vergunningen en procedures, kunt u van Hans verwachten dat hij het overzicht houdt en samenhang blijft zien bij aanpassingen op onderdelen.

Team hydrologie

We kiezen in dit project voor een team hydrologie. Het project vereist zowel kennis over de vertaling van model naar inrichting als diepgaande kennis van de complexe (geo)hydrologie en de modellering ervan in MIPWA en SOBEK. Dit geven we vorm door inzet van Martijn van Houten als technisch manager hydrologie gecombineerd met modellers.

Martijn stuurt het team hydrologie aan en is aanwezig bij de hydrologensessies en zorgt voor sturing in inhoudelijke discussies. Hij stemt af met de overige disciplines en licht hydrologische berekeningsresultaten en de doorwerking daarvan in het doelbereik toe bij ontwerpessies. Ook levert hij input voor het definiëren van alternatieven en zorgt hij er voor dat de juiste berekeningen worden uitgevoerd. Erik Bakker voert zowel de oppervlaktewater- als grondwatermodelberekeningen uit. De technische kwaliteitsborging van de modellering wordt uitgevoerd door Ron Stroet.

Martijn van Houten heeft meer dan 16 jaar werkervaring als projectleider op het vlak van (geo)hydrologie, waterbeheersings- en inrichtingsprojecten. In het project Buffer Noord stuurde Martijn de uitvoering van de MIPWA berekeningen aan, presenteerde op begrijpelijke wijze de complexe modelresultaten en vertaalde modeluitkomsten naar handreikingen voor het VKA. Martijn heeft meerwaarde in dit project door zijn ervaring als projectleider van o.a. Watergebiedsplannen, MER uitbreiding Drinkwaterwinning Nij Beets, GGOR Smilde inclusief bufferzone aan zuidzijde en integrale inrichtingsplannen ten behoeve van ruimte voor de Vecht (o.a. Vechtpark Hardenberg, Loozense Linie en Molnmarsch). Martijn weet de resultaten van grond- en oppervlaktewatermodelleringen op ieder gewenst niveau toe te passen of het nu beleidsvorming, planvorming, omgevingsmanagement of een MER is. Martijn is hierdoor een verbindende factor en weet in dit project de berekeningsresultaten op de juiste wijze te plaatsen en te communiceren.

Erik Bakker heeft meer dan 10 jaar werkervaring met het doorrekenen van grond- en oppervlaktewatermodellen. Erik paste in het project Buffer Noord-Zwartemeer het Bargerveen MIPWA model aan en voerde stationaire en niet stationaire berekeningen uit. Dit model wordt ook voor Nieuw Schoonebeekdiep gebruikt en kent voor Erik geen geheimen meer. Voor de inrichting van een bufferzone aan de zuidzijde van het Fochteloerveen voerde Erik onlangs

gecombineerd grondwater- en oppervlaktewatermodelberekeningen uit. Verder is Erik momenteel sparringpartner voor Vitens bij de verbetering van het niet-stationaire MIPWA model voor effectberekeningen ten behoeve van de uitbreiding van de drinkwaterwinning. De kwaliteitsborging vindt plaats door Ron Stroet. Ron heeft meer dan 20 jaar modelleerervaring voor complexe geohydrologische natuurgebieden en MER-trajecten. Met Erik en Ron zetten we 30 jaar reken- en denkkracht in om tot een hydrologisch goed onderbouwd m.e.r. en inrichtingsplan te komen.

Ecologie

Sylvia den Held verzorgt de, effectbeoordeling MER, toetsing Nb-wet en natuurtoets. In dit project werkt Sylvia nauw samen met de hydrologen om het doelbereik van de verschillende varianten op ecologie te beoordelen.

Sylvia den Held heeft 10 jaar werkervaring als ecooloog. Ze stelde de Toetsing Nb-wet op en ecologische beoordeling in het m.e.r. voor de Buffer Noord op en stemde hierover af met de provincie Drenthe. Samen met senior ecohydroloog Tom van den Broek adviseerde zij over hoe om te gaan met de fosfaatrijke bodem in relatie tot de ontgraving en de te verwachten natuurdoelen in de buffer zelf. Sylvia heeft verder gewerkt aan de beheerplannen van verschillende Natura 2000-gebieden waarin hydrologische effecten een belangrijke rol spelen en was als ecohydroloog betrokken bij het plan-MER gebiedsontwikkeling Appelscha Hoog in de buurt van het Drents Friese Wold. Deze ervaring gecombineerd met de gebiedskennis maakt dat zij goed de vertaalslag kan maken van hydrologie naar ecologische effecten en de toetsing van deze effecten aan de natuurbeschermingswet. Frank van Herpen schat de effecten op de waterkwaliteit in op basis van de opgestelde waterbalansen. Frank heeft meer dan 10 jaar ervaring op waterkwaliteitsadvisering en werkte eveneens aan de Buffer Noord.

De bovengenoemde kernteam leden worden onder andere ondersteund door Herbert Thuinte (SSK en Subsidiescan), Remco Drewes (Bodemkwaliteit), Femke Baarslag (RO-zaken en PIP), gis-medewerkers en tekenaars. Ook zij werkten eerder in dit gebied.

2.3 Projectmanagement en risicobeheersing

Carolien voert als projectleider het projectmanagement en de risicobeheersing (conform RISMAN). De beheersfactoren van projectmanagement zijn Geld, Organisatie, Kwaliteit, Informatie/communicatie en Tijd. In dit project is de doorlooptijd kritisch omdat er veel moet gebeuren in korte tijd. Voor ons betekent dit:

- Pro-actief handelen, niet uitstellen wat vandaag gedaan kan worden.
- De projectleider zorgt voor een maandelijkse projectmanagement rapportage (GOKIT-rapportage) inclusief een actueel risicodossier. Zij en bespreekt dit met u.
- Wekelijkse bewaking van de financiële voortgang van het project door middel van ons uren-administratiesysteem.
- Het tijdig informeren van de opdrachtgever/projectteam en indien nodig de omgeving.
- De projectleider zorgt hierbij voor een goede organisatie van overleg, verslaglegging en aansturing bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Risicobeheersing is een belangrijk onderdeel van het projectmanagement. Risico's bestaan altijd, in elk project. Zaak is te anticiperen op risico's en deze te beheersen. Om u het vertrouwen te geven dat wij in staat zijn de risico's te beheersen, beschrijven we hoe we de

risico's in beeld brengen en beheersen. Dit doen wij conform de RISMAN methodiek, waarmee op de verschillende RISMAN-aspecten (o.a. financieel, procedure, organisatie, communicatie, omgeving, inhoudelijk/technisch) risico's in beeld worden gebracht. Wij brengen tijdens de voorbereidingsfase in een risicosessie samen met u de risico's in kaart. De risico's rangschikken we in een risicodossier die we gedurende het project actief monitoren/actualiseren op zowel risico als beheersmaatregel. Dit dossier in de vorm van een zogenaamde RISMAN-tabel geeft het mogelijke risico, de oorzaak, gevolg, een kwantificering van het risico in kans, tijd en geld en de beheersmaatregelen. Ter illustratie is in tabel 1 een deel van het risicodossier van Buffer Noord - Zwartemeer weergegeven. Deze benadering maakt ook duidelijk wie verantwoordelijk is voor de beheersing. Dit wordt de basis voor het risico gestuurd managen van dit project door onze projectleider, zij controleert tijdens de hierboven genoemde overlegmomenten of de beheersmaatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

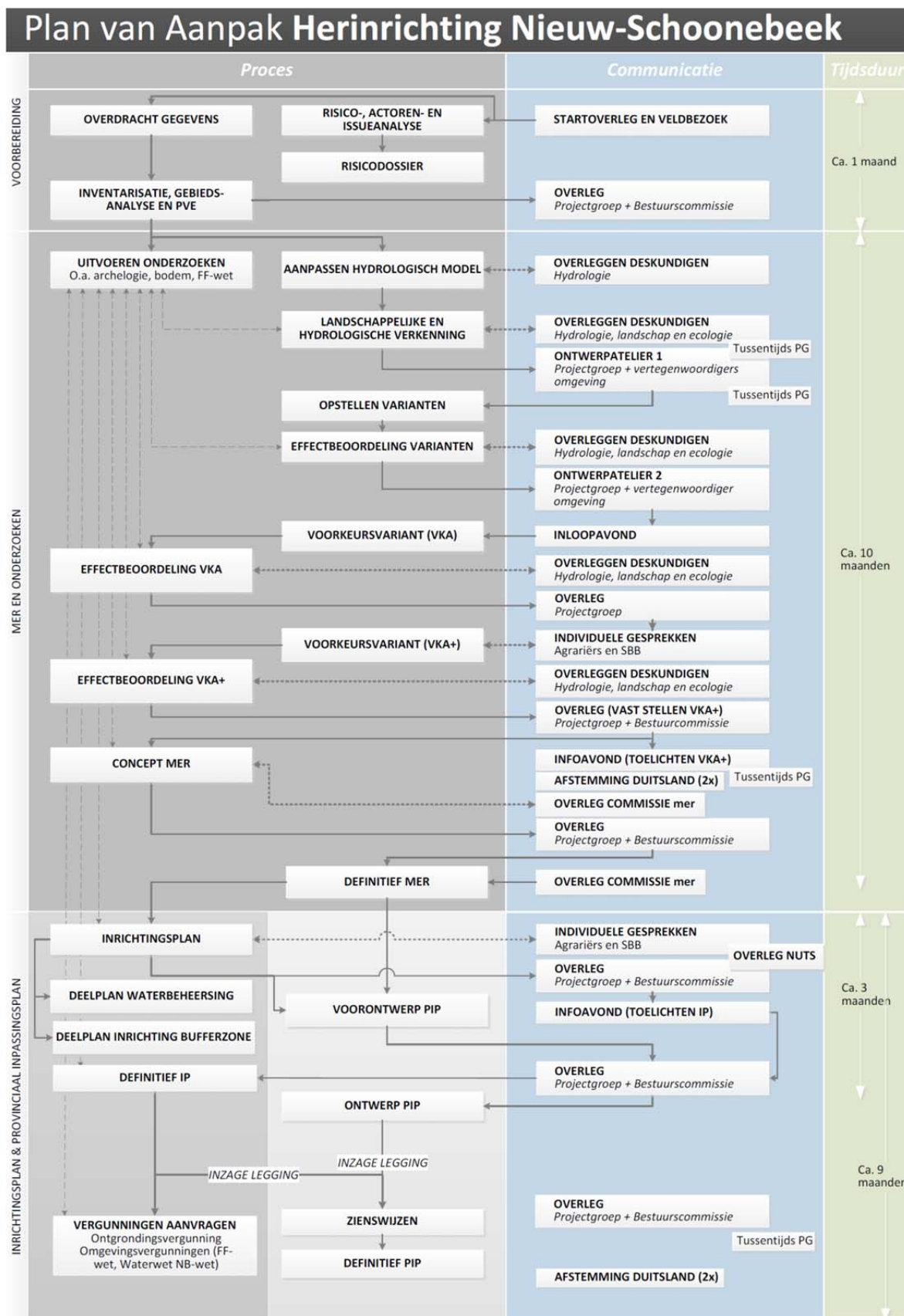
Ook dit project kent risico's. De belangrijke risico's zien wij op de aspecten omgeving, technisch, financieel en procedures. In de omgeving is er (mogelijk) weerstand tegen het plan, onze beheersmaatregel bestaat hierbij uit een intensief communicatie traject waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van de verschillende actoren. Op technisch/financieel vlak bestaat het risico dat blijkt dat de inrichting niet voldoet aan de vereiste doelen en/of dat het te duur wordt. Om dit te voorkomen hebben we een procesaanpak voorgesteld die de interactie tussen doelbereik en kosten continu toetst. Ook zetten we in een vroegtijdig stadium in op onderzoeken die risico's met betrekking tot hoge kosten (financieel) weg kunnen nemen (bijvoorbeeld inzicht in bodemopbouw tbv grondverzet) of het doorlopen van lange procedures kunnen voorkomen (bijvoorbeeld een vroegtijdige Quicksan FFwet, zodat aanvullend veldwerk snel kan worden ingezet). Deze en aanvullende risico's inclusief beheersmaatregelen ziet u terug in de risicomatrix waarbij we zowel onze als uw kennis inbrengen.

Tabel 1: Voorbeeld risicodossier RISMAN methodiek.

Nr. (R-ID)	Risico (ongewenste gebeurtenis)	Oorzaak	Gevolg (uitgedrukt in de betreffende beheersaspecten (tijd, geld, kwaliteit))	Locatie	Risicocategorie	Risico-eigenaar	Kwantificering (t)				Totale score	Beheersmaatregelen	Deadline	Status
							Kans	G	T	Q				
R.34	Onvoldoende uitvoeringsbudget	Risico's als vermeld in deze tabel	Projectbudget wordt overschreden, doelen moeten naar beneden worden bijgesteld	Binnen / Buiten projectgrens	Financieel	Prolander	5	5	4	4	65	R.34-1: Extra budgetreservering R.34-2: Hoeveelheid werk naar beneden bijstellen R.34-3: Risico's uitsluiten / verminderen		R.34-1: R.34-2: R.34-3
R.48	beheerplan Natura 2000 is nog niet vastgesteld	plannen zijn gebaseerd op beheerplan wat er nog niet is, nb-wet vergunning nodig, te hoge	verfraging niet kunnen uitvoeren van het plan	Binnen / Buiten projectgrens	Technisch/Uitvoering	Prolander	4	4	5	5	56	R.48-1: beheerplan in procedure brengen		R.48-1:
R.31	Eutrofiëring in de waterbassins Buffer door inlaat in de zomer	Inlaat van voedselrijk water uit de omgeving	nadelig effect op de waterkwaliteit in de bufferzone, algenbloei, slecht doorzicht, zuurstofloze condities en daarmee tot zeer	Binnen projectgrens	Ruimtelijk-fysiek	Prolander	5	3	3	5	55	R.31-1: verrichten waterkwaliteitsmetingen beoogde bron; R.31-2: beschouwen metingen, advies uitbrengen		R.31-1: R.31-2: R.31-3:
R.06	Er komt te weinig zand vrij	Er zit meer veen in de ondergrond dan op basis van de huidige boringen kon worden aangenomen. Er is verkeerd ontgraven door de aannemer	Niet alle Natura2000 werkzaamheden (waar zand voor nodig is) kunnen worden gerealiseerd	Binnen projectgrens	Technisch/Uitvoering	RHDHV / Prolander	5	4	3	4	55	R.06-1: verdichten boringenmeetnet R.06-2: 3D volumebepaling veenpakket (weergave in DTM) R.06-3: DTM veenpakket overnemen in contract Plas dieper ontgraven		R.06-1: R.06-2: R.06-3
R.07	Er is meer zand nodig als vooraf berekend	Grillig verloop van de veen-ondergrond en het maaiveld	er kan minder gerealiseerd worden, er moet zand worden aangevoerd van elders, meerkosten voor uitvoering	Binnen projectgrens	Ruimtelijk-fysiek	RHDHV / Prolander	4	5	5	3	52	R.07-1: meten extra profielen (hoh 100 m. ipv 200 m) of proefsleuven graven R.07-2: uitvoeren extra boringen en/of sonderingen R.07-3: tekenen extra profielen R.07-		R.07-1: R.07-2: R.07-3: R.07-4: R.07-5:

3 Projectfasering en planning

Het project doorloopt de fase voorbereiding, MER en onderzoeken, Inrichtingsplan en PIP en Vergunningen en kent een sterke samenhang (zie onderstaande figuur).

3.1 Voorbereidingsfase

In de voorbereidingsfase zetten we de projectorganisatie neer en zorgen we dat we de juiste informatie hebben om aan de slag te gaan. In deze fase voeren we samen met u een Projectstartup (PSU) en stellen we een gezamenlijk veldbezoek voor om ook het zuidelijk gebied goed te leren kennen. Tijdens de PSU vindt een risicosessie plaats en een actorenanalyse die input vormen voor het risicodossier. Tevens wordt het PVE opgesteld en vastgesteld.

3.2 Onderzoeken en MER

Het m.e.r. komt tot stand op basis van de uitkomsten van de onderzoeken en de interactie met de omgeving. Dit proces en de interactie bepaalt sterk de kwaliteit van de varianten en de beoordeling daarvan. In hoofdstuk 4 geven we een nadere beschrijving van dit traject. Onderstaand geeft op basis van het programma van eisen bij uw uitvraag de belangrijkste inhoudelijke aandachtspunten ten aanzien van het MER en de onderbouwende onderzoeken.

Doorlooptijd

Het opstellen van het MER en onderzoeken heeft een doorlooptijd van circa 10 maanden. Deze doorlooptijd wordt sterk bepaald door de doorlooptijd van de verschillende onderzoeken en overlegmomenten. Vooral het uitvoeren van geohydrologische en oppervlaktewatermodelberekeningen is maatgevend door modelaanpassingen, benodigde verwerkingstijd, onderlinge afhankelijkheid en nabewerking van de resultaten en tussentijdse overleggen over resultaten.

Samenhang en interactie

De totstandkoming van het MER heeft een sterke procesmatige interactie met stakeholders, bestuurscommissie en projectgroep en inhoudelijk deskundigen. De uitkomst van het MER vormt input voor het Inrichtingsplan. De uitkomsten van de effectbeoordeling uit de verschillende onderzoeken zijn bepalend voor vergunningen zoals bijvoorbeeld waterkwaliteitsanalyse, fosfaatonderzoek en eventueel benodigd specifiek fauna-onderzoek en andersom.

3.2.1 MER

Het opstellen van het MER is een iteratief proces dat tot stand komt op basis van de NRD, uitkomsten van verschillende onderzoeken en het advies van de Commissie m.e.r.. Belangrijke aandachtspunten in het MER zijn:

- Een beschrijving van de historie van de planvorming.
- Procesbeschrijving van ontwikkeling van varianten (mede gebaseerd op watervoorziening, waterafvoer, natuur, waterkwaliteit, landbouwkundig medegebruik, landschappelijke inrichting).
- Heldere doelbeschrijving van de maatregelen. Doelbereik van de inrichting voor het Bargerveen in relatie tot de bijdrage van de overige buffers.
- Toepasbaarheid van grond- en oppervlaktewatermodel (zomer/winter situatie) en effecten op Schoonebekerdiep.
- Duitse vertaling.

We werken in het MER vier alternatieven uit, die worden aangescherpt naar een VKA/VKA+. De alternatiefontwikkeling baseren we vooral op de variabelen landschap, hydrologische en

ecologische effectiviteit, en daarvan afgeleide effecten, waaronder landbouw. Voorafgaand aan de alternatiefontwikkeling vindt een iteratief proces met deskundigen landschap en hydrologie en ecologie plaats, waarin de relatie tussen landschap en hydrologie wordt gelegd. Dit vormt de basis voor vier realistische alternatieven. We werken op basis van de eerste effectbeoordeling trechtergewijs naar een VKA en een eventuele optimalisatie van het VKA (VKA+). De varianten worden beoordeeld in het MER op de in de NRD benoemde beoordelingscriteria.

3.2.2 Landschappelijke en cultuurhistorische analyse

De landschappelijke en cultuurhistorische analyse vormt een belangrijke basis voor de te ontwikkelen varianten. Onze landschapsarchitect Marije Schaafsma-Tilstra stelt samen met uw landschapsarchitecten de landschappelijke en cultuurhistorische analyse op, waarin de onstaansgeschiedenis en de huidige waarden van het landschap staan beschreven. Daarbij ligt de uitdaging om inrichtingsvarianten te ontwikkelen die invulling geeft aan de opgave uit de ruimtelijke waardenkaart Emmen: *‘De opgave is ontwikkelingen zodanig te geleiden dat kwaliteiten behouden blijven, knelpunten tot een oplossing worden gebracht, nieuwe kwaliteiten aan het landschap worden toegevoegd en dat alles zodanig dat het landschap ‘zijn verhaal’ kan blijven vertellen. Hiermee worden ook de cultuurhistorische kwaliteiten bedoeld.’*

3.2.3 Grond- en oppervlaktewater

Ten behoeve van de effectbepaling en bijdrage aan het doelbereik, worden grond- en oppervlaktewater-modelberekeningen uitgevoerd in MIPWA en SOBEK. We gebruiken de modellen voor drie doeleinden: verkenning effectiviteit maatregelen, gedegen effectbeoordeling en dimensionering van maatregelen. Hieronder geven we de technische beschrijving weer, de samenhang in het proces van de berekeningen staat in hoofdstuk 4 weergegeven.

Grondwatermodel

Het grondwatermodel wordt ingezet voor de volgende doeleinden:

- Bepalen effecten op grondwaterstanden, stijghoogtes en verandering kwel/infiltratie (zomer/winter) tevens ter ondersteuning van ecologische effecten en effecten op landbouw, bebouwing en infra en bepalen wateraanvoer.
- Oordeel voorgestelde peilen GGOR in landbouwgebied en effect daarvan op doelbereik.
- Bepalen van doelbereik door het effect op de absolute stijghoogtes in de veenbasis inzichtelijk te maken.
- Leveren van balanstermen (o.a. kwel en infiltratie) voor de waterbalansen mede ter inschatting van de waterkwaliteit.

Voor het grondwatermodel doorlopen we de volgende stappen:

- Gereed maken model:
  - Aanpassen lokale bodemopbouw (conform controleprotocol);
  - Geschikt maken voor zomer en winter (reeds uitgevoerd voor Bargerveen + noordzijde).
- Uitvoeren grondwatermodelberekeningen ten behoeve van variantontwikkeling (stationair) en effectbeoordeling (stationair niet stationair).
- Uitvoeren grondwaterberekening ten behoeve van input oppervlaktewatermodel berekening met betrekking tot te verwachten afvoeren vanuit de in te richten buffer.

Gereed maken model

Het beschikbare grondwatermodel voor het GGOR Bargerveen is niet 1 op 1 geschikt voor de beantwoording van de vragen en dient aan te worden gepast om ook zomer- en wintersituaties te kunnen simuleren. Aandachtspunt is daarbij het uitzakken van het peil in de waterbekkens en de baggervelden in het plangebied zelf. We hebben ten behoeve van de Buffer Noord-Zwartemeer het MIPWA model Bargerveen aangepast en reeds geschikt gemaakt voor bovenstaande vraag en stellen voor om met het aangepaste model te werken. We hebben de volgende aanpassingen reeds doorgevoerd:

- Beoordeling noodzaak aanpassen lokale schematisatie en weerstanden op basis van boringen en grondwaterstanden (controle protocol).
- Niet stationair simuleren uitzakkingsverloop met stappen van 1 dag gedurende de zomerperiode op basis van een neerslagtekort voor de zomer en invoeren zomerpeilen. Niet stationaire ijking heeft plaatsgevonden op basis van waterstanden (obv waterbekkens) en grondwaterstanden.
- De waterbekkens en baggervelden zijn gemodelleerd als aparte grondlagen, waarbij watervoerendheid is gesimuleerd door hoog doorlaatvermogen en rekening is gehouden met de bergingscoëfficiënt.

Bovenstaande wijze van schematiseren passen we na akkoord van u tevens toe in het plangebied. De lokale schematisatie en weerstanden controleren we aan de hand van lokale boringen en (nieuwe) peilbuisgegevens conform het controleprotocol en aanvullende informatie van waterbalansen en tijdreeksen. Het voorstel voor wijze van aanpassingen en de resultaten bespreken we met de deskundigen hydrologie.

Uitvoeren grondwatermodelberekeningen

We voeren de volgende grondwatermodelberekeningen uit:

- Iteratief 12 stationaire bouwsteen berekeningen om de gevoeligheid van de inrichting van de buffer ten behoeve van variant ontwikkeling (variatie in peilen (buffer en landbouwgebied), omvang van open water, benodigde en beschikbare berging).
- Stationair winter en niet stationair zomer effectbeoordeling 4 varianten.
- 3 Iteratieve berekeningen (stationair en niet stationair) om te komen tot VKA.
- 3 Iteratieve berekeningen (stationair en niet stationair) om te komen tot VKA+.

Bij het opstellen van het VKA en VKA+ hebben we rekening gehouden met 2 iteratieve berekeningen om het VKA/VKA+ aan te scherpen alvorens de hydrologische effectbeoordeling plaatsvindt. Deze iteratieve berekeningen kunnen bijvoorbeeld worden ingezet om vragen naar aanleiding van deskundigen overleggen hydrologie te beantwoorden en optimalisaties bijvoorbeeld ten aanzien van wateraanvoer uit te voeren.

Oppervlaktewatermodel

Het oppervlaktewatermodel wordt ingezet voor:

- Bepalen van effecten (peilen en afvoer) op het aanliggende landbouwgebied en benedenstrooms gelegen Schoonebeekerdiep ten behoeve van het MER (VKA en VKA+).
- Ontwerp en toetsing (normaal, T10, T100) waterbeheersing ten behoeve van inrichtingsplan.

Gereed maken model

Het bestaande SOBEK CF model vereist nog aanpassingen in het landbouwgebied. Hier worden de nieuwe hoofdwatgangen ingevoerd en bij inrichting wijze functioneren buffer. Voor het bepalen van de effecten en de toetsing van het toekomstig watersysteem worden de beleidsuitgangspunten van Waterschap Vechtstromen geactualiseerd (o.a. toegestane afvoeren, NBW uitgangspunten, klimaatscenario) en het te hanteren profiel voor het Schoonebeekerdiep. Vervolgens worden de volgende berekeningen uitgevoerd:

- Huidige situatie (zomer/winter, T10 en T100, huidig klimaat en klimaatscenario).
- Autonome ontwikkeling Schoonebeekerdiep (zomer/winter, T10 en T100, huidig klimaat en klimaatscenario).
- VKA en VKA+ (zomer/winter, T10 en T100, huidig klimaat en klimaatscenario) inclusief effect Schoonebeekerdiep.
- Nadere detaillering waterbeheersingsplan (zomer/winter, T10 en T100, huidig klimaat en klimaatscenario).

De koppeling tussen het grond- en oppervlaktewatermodel ligt ter plaatse van de in te richten buffer. De wijze van inrichting, het in te stellen peil en de beschikbare bergingscapaciteit en infiltratiecapaciteit bepaalt hoeveel water vanuit de buffer af wordt gevoerd op het aanliggende watersysteem en het Schoonebeekerdiep. Hierbij wordt de berekende 'overland'-flow en afvoer uit de 'river-packages' in MIPWA vertaald naar een SOBEK-CF term. Deze rekenwijze pasten we ook toe in de gebiedsinrichting Oude Willem. De wijze van koppelen beschrijven we in een memo 'interactie oppervlaktewater en grondwater' en verwerken we na akkoord in het oppervlaktewatermodel.

3.2.4 Natuur en natuurtoets

De effectbeoordeling natuur is ten aanzien van het doelbereik habitattypen in N2000gebied afhankelijk van de uitkomsten van de grondwatermodelberekeningen en wordt daarop volgend uitgevoerd. De vormgeving van de inrichtingsvarianten wordt mede bepaald door de bijdrage in de ecologische doelstelling van het Bargerveen, maar ook door het beheertype EHS dat in de buffer zelf gerealiseerd dient te worden.

Naast de effectbeoordeling ten behoeve van het MER vormt het uitvoeren van een toets in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) en een Quickscan Flora en Faunawet (FF-wet) een onderdeel van onze aanbieding. De QuickScan zetten wij vroegtijdig in gang (begin voorjaar 2016) zodat snel zicht is op soort(groep)en die verder onderzocht moeten worden. Indien nodig is het dan nog mogelijk om het veldseizoen van 2016 (april tot en met september) te benutten voor aanvullende onderzoeken. De resultaten van de Nb-wet toets worden in een aparte rapportage beschreven en bijgevoegd bij het MER. We gaan er vanuit dat de inrichtingsmaatregelen die nodig zijn voor dit project zijn vrijgesteld van NB-wet vergunning in het ontwerp Beheerplan Bargerveen. Een Passende Beoordeling is volgens de vergunningsverlener van de provincie Drenthe niet nodig, wij sluiten ons daarbij aan.

3.2.5 Aanvullende onderzoeken en subsidiescan

Naast de hiervoor benoemde onderzoeken verrichten wij de onderzoeken zoals door u gevraagd zijn in het programma van eisen (archeologie, NGE, bodemonderzoek) en doen een

subsidiescan. Voor het uitvoeren van bodemonderzoek voor nadere detaillering van de bodemkaart, zicht op grondverzet en infiltratiecapaciteit zijn we uitgegaan van 125 boringen voorzien tot een diepte van 2 m-mv. We stellen voor om dit gericht in te zetten op het moment dat de contouren van het VKA scherper worden. Voor de bufferzone en 3 kilometer watergang wordt een vooronderzoek uitgevoerd op basis van de NEN 5725 (landbodem) en NEN 5717 (waterbodem). Afhankelijk van de resultaten worden aanbevelingen gedaan voor eventueel benodigd vervolgonderzoek. 3 kilometer watergang wordt onderzocht conform de NEN 5720 waarbij de kwaliteit van het te verwijderen slib wordt bepaald. Daarnaast wordt op basis van de uitgevoerde boringen indicatief de hoeveelheid slib berekend.

3.3 Uitwerking inrichtingsplan

Wij werken het VKA(+), verder uit tot een inrichtingsplan (IP) op basis van WILG, de Wet Inrichting Landelijk Gebied. Het IP bestaat uit de specifieke onderdelen; deelplan inrichting bufferzone (220 ha) en deelplan waterbeheersing (1900 ha). Het wordt uitgewerkt tot VO en voorzien van een SSK-raming. Door het volgen van het m.e.r.proces is het inrichtingsplan vanuit de verschillende doelen voor natuur, waterhuishouding, landschap, recreatie, cultuurhistorie, landbouw, infrastructuur en bebouwing integraal opgesteld. Aandachtspunt hierbij is dat in de WILG bijvoorbeeld is gesteld dat de landbouw er niet op achteruit mag gaan. Compenserende maatregelen voor eventuele vernattingschade worden dan ook meegenomen in het afwegingsproces en opgenomen in het IP.

Doorlooptijd

Het opstellen van het Inrichtingsplan heeft een doorlooptijd van circa 2 maanden en start op het moment dat het VKA(+) is vastgesteld door de bestuurscommissie. De verwachting is dat deze redelijk vlot kan worden doorlopen, aangezien de afwegingen vooral in het voorliggende m.e.r. proces hebben plaatsgevonden.

Samenhang en interactie

De totstandkoming van het inrichtingsplan hangt samen met de uitkomst van het m.e.r.-proces. Het deelplan waterbeheersing is daarbij inhoudelijk getoetst en ontworpen aan de uitgangspunten van het waterschap met het oppervlaktewatermodel. Op basis van gesprekken met de omgeving zal een nadere aanscherping van het plan plaatsvinden.

3.4 PIP en vergunningen

Aan de hand van de MER onderzoeken en het IP stellen wij stellen een PIP op waarin alle inrichtingszaken mogelijk worden gemaakt:

- met (rechtstreeks werkende) eindbestemmingen (geen uit te werken bestemmingen);
- waarin toe te laten gebruik, bouwwerken of andere werken zo min mogelijk worden verbonden aan flexibiliteitsbepalingen, maar zoveel mogelijk rechtstreeks worden toegestaan;
- waarin de - binnen dit project te nemen - inrichtingsmaatregelen specifiek worden ontheven van een (eventuele) omgevingsvergunningplicht voor werken, geen bouwwerken zijnde, en van werkzaamheden (indien opname daarvan nodig is in het kader van de bescherming van o.a. buisleidingen, bijzondere waarden of waterstaatkundige werken).

In aanvulling op de onderzoeken van het MER voor het PIP benodigd zijn de volgende onderzoeken noodzakelijk:

- beleidsscan: is het plan in voldoende mate in overeenstemming met het beleid van de diverse overheden en de waterbeheerders;
- doorlopen Ladder voor Duurzame Verstedelijking (wettelijk verplicht)
- verdieping van milieuonderzoeken het oog op de planologische motivering van het PIP, bijvoorbeeld:
  - kwalitatief bodemonderzoek;
  - depositieonderzoek aanlegfase;
  - akoestisch onderzoek voor vaststelling hogere waarden;
  - vervolgonderzoek flora- en fauna (bijvoorbeeld voor aanvraag ontheffing);
  - archeologisch (vervolg-)onderzoek;
- onderzoek in het kader van de watertoets
- een planschaderisico-inventarisatie.

Het PIP wordt op conform de gestelde eisen m.b.t. digitale oplevering en standaard opbouw.

Doorlooptijd

De doorlooptijd van het opstellen van het PIP-ontwerp is ca 3 maanden. Het opstellen van de verbeelding en de toelichting van het PIP loopt deels parallel met het opstellen van het IP, zodat we hier geen tijd verliezen. Als het IP is vastgesteld in de projectgroep/ BC zal dit in het ontwerp-PIP worden opgenomen. De eventueel benodigde extra onderzoeken zullen al eerder worden opgestart in het de IP fase. Na afronding ontwerp-PIP zal de procedure nog circa 6 maanden in beslag nemen.

Samenhang en interactie

Voor de hierboven genoemde aanvullende onderzoeken geldt dat noodzaak en scope pas door ons ingeschat kunnen worden na een eerste verkenning, quickscan of inventarisatie. Waar mogelijk steken wij de aanvullende onderzoeken zodanig in dat ze zowel aan het MER als aan het PIP ten grondslag kunnen worden gelegd. Wanneer dit uit oogpunt van fasering niet mogelijk is houden we bij het MER-onderzoek rekening met een aanvulling ten behoeve van het PIP. Daarnaast zal het IP leidend zijn voor de verbeelding en de toelichting ontwerp PIP.

3.5 Planning

In bijlage 1 in een gedetailleerde planning inclusief samenhang uiteen gezet. De planning is gericht op het opleveren van het Inrichtingsplan en PIP halverwege 2017. De momenten waarop de bestuurscommissie belangrijke beslissingen moet nemen zijn leidend in deze planning, we hebben deze gecombineerd met overleggen met de projectgroep. De planning voor de procedures van de MER, het PIP en de vergunningen zijn hierop uitgelegd. De vergunningsaanvragen die een lange procedure tijd kennen zoals het PIP en de FF-wet ontheffing zullen wij tijdens de inrichtingsplan fase al opstellen en bij afronding van het IP indienen. Deze planning achten wij realistisch. We hebben ruimte ingebouwd in de projectfasen vooral daar waar sprake is van interactie en inzet van grond- en oppervlaktewatermodellen; desgewenst kunnen enkele projectfasen worden versneld. Gezien onze kennis van de modellen verwachten we mogelijk nog wat versnellingsmogelijkheden. Bij de projectgroepoverleggen is de planning een vast agendapunt; wij stellen vast of we nog op koers liggen en bespreken eventuele gewenste wijzigingen in de planning.

4 Kwaliteit van de oplossing

4.1 Gezamenlijk belang benadering en toetsing doelbereik

In onze visie ligt de kwaliteit van de oplossing in het vinden van de juiste balans tussen de functionaliteit vanuit (eco)hydrologisch perspectief en de landschappelijke inpassing. Het plan is er op gericht om zoveel mogelijk bij te dragen aan het behalen van de ecologische doelen in het natuurgebied Bargerveen. De kaders worden daarmee gevormd door functionele eisen en de kwaliteiten van het landschap. Wij gaan daarbij uit van een diagnose van de ruimtelijke kwaliteit (wat is er mogelijk?) en de ruimtelijke ambitie (beleid, wensen van de omgeving). Hierbij houden we voor de inrichting van het buffergebied rekening met de potenties voor de inrichting EHS (welke natuurdoelen zijn er haalbaar op deze voedselrijke grond?), de wensen van de omgeving (landbouw en beperken overlast), en benutten we de recreatieve potentie (wandelpaden, fietspaden, e.d.) van het gebied. Belangrijk aandachtspunt daarbij zijn de kosten van de inrichting die grotendeels worden bepaald door de benodigde hoeveelheid grondverzet en het type grond dat vrijkomt (veengrond is slecht toepasbaar elders), door de hoeveelheid grondverzet te beperken of het slim toepassen van vrijkomende grond kunnen de kosten beheerst worden.

De kwaliteit van de oplossing komt tot stand door samenwerking van inhoudelijke deskundigen en interactie met de omgeving. Onze aanpak baseren we o.a. op recente ervaring met Buffer Noord - Zwartemeer. De essentie van onze aanpak is dat we zoeken naar een inrichting waarbij de verschillende belangen elkaar versterken conform de filosofie van de Mutual Gains Approach. De procesbegeleider (projectleider/omgevingsmanager) zal vooral een luisterende houding aannemen binnen het planproces en alleen sturen indien noodzakelijk. Het plan moet worden gemaakt door de verschillende partijen en wij zullen daarin adviseren en toetsen. Wij toetsen gedurende iedere stap de interactie tussen landschappelijke inrichting, effect op hydrologie en ecologie/doelbereik, zodat voorgestelde varianten ook daadwerkelijk functioneel zijn.

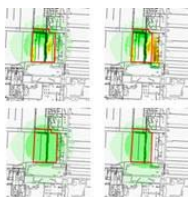
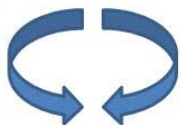
Bij Buffer Noord - Zwartemeer leidde deze aanpak tot een gedragen integraal ontwerp doordat meerdere belangen gelijktijdig werden gediend: de vorm van het open water waste herleiden naar de ontstaansgeschiedenis van Zwartemeer (belang: landschap en wens omgeving), er wordt een maximale bijdrage geleverd aan ecohydrologisch herstel en buffering (belang: water/ecologie) en beleving is mogelijk (belang: recreatie en wens omgeving).

4.2 Landschappelijke en hydrologische verkenning

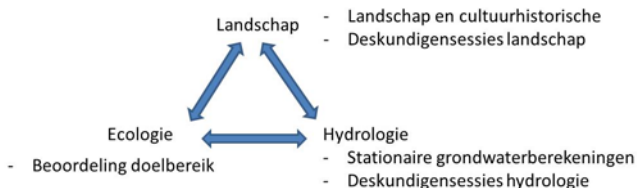
De eerste stap in de zoektocht naar de juiste balans heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten te verkennen, de ontwerpruimte hierin te zoeken en de relatie tussen wijze van inrichting en hydrologische effectiviteit te verkennen. Vanuit hydrologisch oogpunt heeft deze stap tot doel de maximaal haalbare hydrologische bijdrage en daarmee doelbereik ecologie op het Bargerveen in beeld te brengen en inzicht te verkrijgen in noodzakelijke maatregelen om effecten op de omgeving te beperken. Hierbij worden bouwstenen als in te stellen peilen (buffer en landbouwgebied), omvang open water, afstand tot landbouwgebied verkend, beschikbare berging in m3. Hieronder is dat schematisch weergegeven.

Landschapsanalyse

Hydrologische varianten

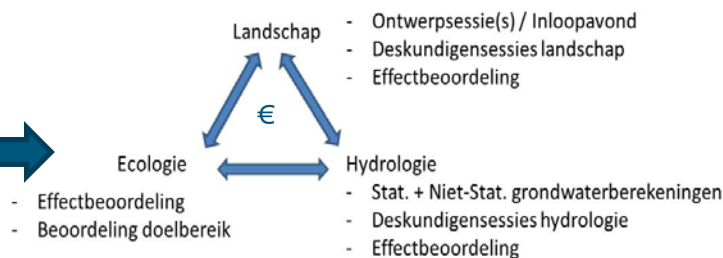
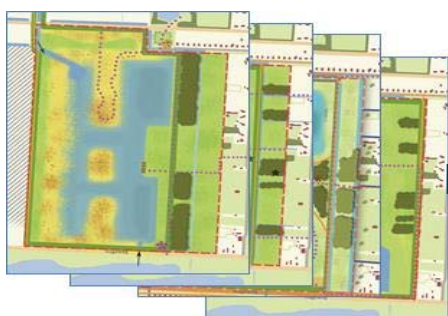

Toetsing en bij elkaar brengen

In deze stap voert onze landschapontwerper samen met u de landschapsanalyse uit in een aantal interactieve sessies. Parallel hieraan vinden sessies met hydrologen plaats over de verschillende hydrologische bouwstenen, die vervolgens stationair door worden gerekend. Vervolgens worden de uitkomsten gezamenlijk gedeeld in een integraal overleg. De uitkomsten van dit integrale overleg levert input voor het eerste ontwerpatelier waarbij eerste varianten worden gedefinieerd die ook daadwerkelijk bijdragen aan het doelbereik. Tevens wordt het Programma van Eisen voor de verschillende bouwstenen en belangen opgesteld.

4.3 Uitwerking varianten

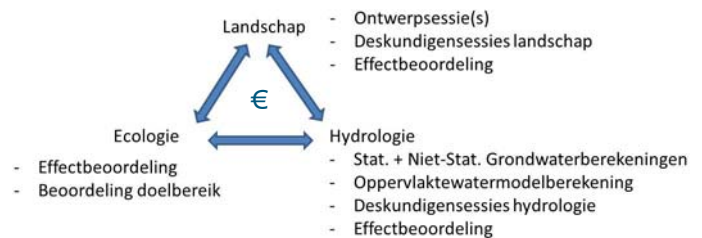
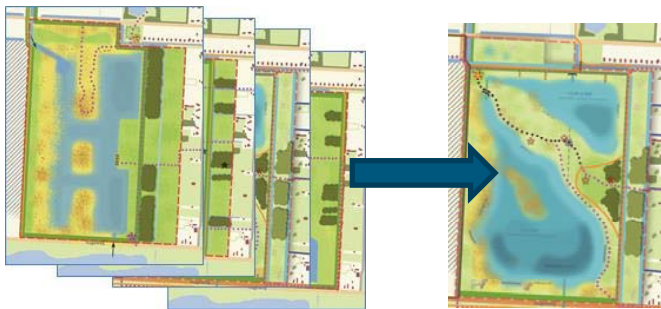
In een eerste ontwerpessie worden onder begeleiding van Marije Schaafsma vier onderscheidende varianten ontwikkeld. Marije faciliteert de bijeenkomst zodanig dat wordt begonnen met het in beeld brengen van de wensen, eisen van de verschillende belangen (landschap, recreatie, natuur, landbouw, etc) helder in beeld worden gebracht om daarmee het Programma van Eisen vast te stellen. Vervolgens worden er 4 integrale varianten uitgewerkt. We bieden hier ook nadrukkelijk de directe omgeving de gelegenheid om mee te denken tijdens inloopavonden en een vertegenwoordiging bij de ontwerpessies. Het gaat om hun achtertuin en als we de vertegenwoordigers vanuit de directe omgeving bij Zwartemeer mogen geloven 'heeft u geen adviesbureau nodig om te komen tot een inrichtingsschets, want die hebben ze zelf al!'. Vanzelfsprekend laten wij onze toegevoegde waarde zien. .

De opgestelde varianten toetsen we aan de hand van het beoordelingskader dat we op hebben gesteld voor het MER. De landschappelijke inrichting vertalen we naar grondwatermodelberekeningen en aan de hand van veranderingen van grondwaterstanden en stijghoogten (zomer en winter) schatten we de effecten op natuur en het doelbereik in en stellen globale ramingen aan de hand van kengetallen op. De bespreking ervan vindt plaats in de deskundigen sessie hydrologie. Daarbij hebben we extra berekeningen opgenomen om verdere trechtering naar een VKA te faciliteren (bijvoorbeeld ten behoeve van verkenning wateraanvoer of verdere aanscherping peil in buffer of landbouwgebied). De eerste MER toetsing en de bespreking daarvan, geven de handvaten mee voor een tweede ontwerpatelier en het op te stellen VKA.

4.4 Trechtering naar voorkeursvariant

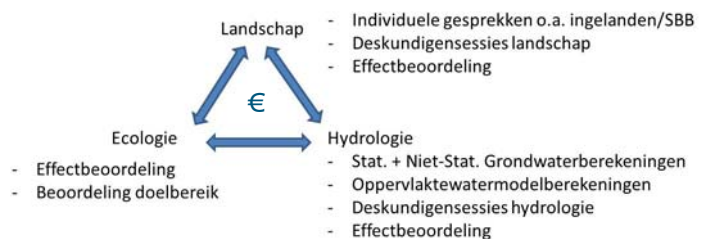
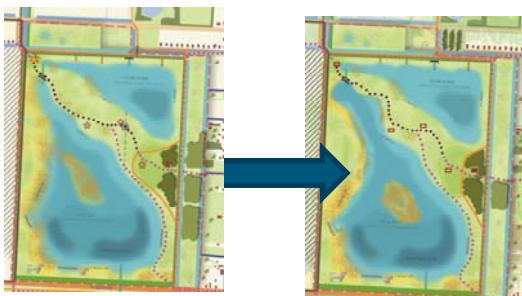
In de tweede ontwerpessie faciliteren we de trechtering naar een voorkeursalternatief. De resultaten van de eerste MER beoordeling en uitgevoerde hydrologische berekeningen voor de varianten worden teruggekoppeld. In interactie met projectgroep / vertegenwoordiging van omgeving wordt het beste uit deze vier varianten tijdens de ontwerpessie vertaald naar een integrale voorkeursvariant. Deze werkwijze borgt een versterking van het gezamenlijk belang, landschappelijke inpassing, ecologisch en hydrologisch doelbereik.

Dit concept VKA toetsen we weer aan het beoordelingskader dat we op hebben gesteld voor het MER en het PvE. De inrichting vertalen we naar grondwatermodelberekeningen en aan de hand van veranderingen van grondwaterstanden en stijghoogten (zomer en winter) en beoordelen we het effect op natuur en het doelbereik. Daarnaast worden globale kostenraming opgesteld. Verder zal nu ook de oppervlaktewatermodellering uit worden gevoerd die nader inzicht geeft in de bergingsfunctie, omvang van watergangen en effect op het Schoonebeekerdiep. De bespreking ervan vindt plaats in de hydrologen sessie en er wordt beoordeeld of nog verdere optimalisatie mogelijk is.

4.5 Optimalisering voorkeursvariant

Onze ervaring is dat pas op het moment dat er een voorkeursvariant gekozen is, men kritischer gaat kijken naar het ontwerp en optimalisatie mogelijkheden binnen de varianten ziet. Daarom voorzien wij een verdieping van de voorkeursvariant door middel van afstemming met de deskundigen hydrologie, landschap en ecologie (bijvoorbeeld ten aanzien van wateraanvoer, locatie beplanting, waterdiepte) en individuele gesprekken met direct belanghebbenden zoals de beheerders

Vooraf in dit stadium zal nadere afstemming met de omgeving plaatsvinden om eventueel benodigde individuele aanpassingen te bespreken. Dit zijn o.a. individuele gesprekken met de

omliggende landbouwers, waarmee aan de hand van het conceptinrichtingsplan en eventueel berekende effecten wordt afgestemd op welke wijze mitigatie van effecten plaatsvindt. Ook vinden gesprekken plaats met de beheerder van het Bargerveen om de maatregelen aan te scherpen, maar ook met bewoners om te bepalen waar de recreatieve elementen komen te liggen. De gesprekken worden in afstemming met Prolander gevoerd en zullen door ons worden doorvertaald naar concrete inrichtingsvoorstellen. De resultaten van de gesprekken en de vertaling ervan naar het VKA+ toetsen we aan de hand van het beoordelingskader dat we op hebben gesteld voor het MER en grond- en oppervlaktewatermodelberekeningen inclusief het effect op natuur en het doelbereik. Tevens wordt een SSK-raming opgesteld.

4.6 Nadere uitwerking naar inrichtingsplan, PIP en vergunningen

In de hiervoor beschreven 4 stappen leidt de Mutual Gain Approach gecombineerd met de toetsing van landschappelijke inpassing en ecohydrologisch doelbereik tot een basis voor het inrichtingsplan. In de vervolgstappen vindt vooral een nadere technische detailuitwerking plaats die op een aantal punten in afstemming met de projectgroep wordt aangescherpt.

Illustratie Detailontwerp Buffer Noord-Zwartemeer

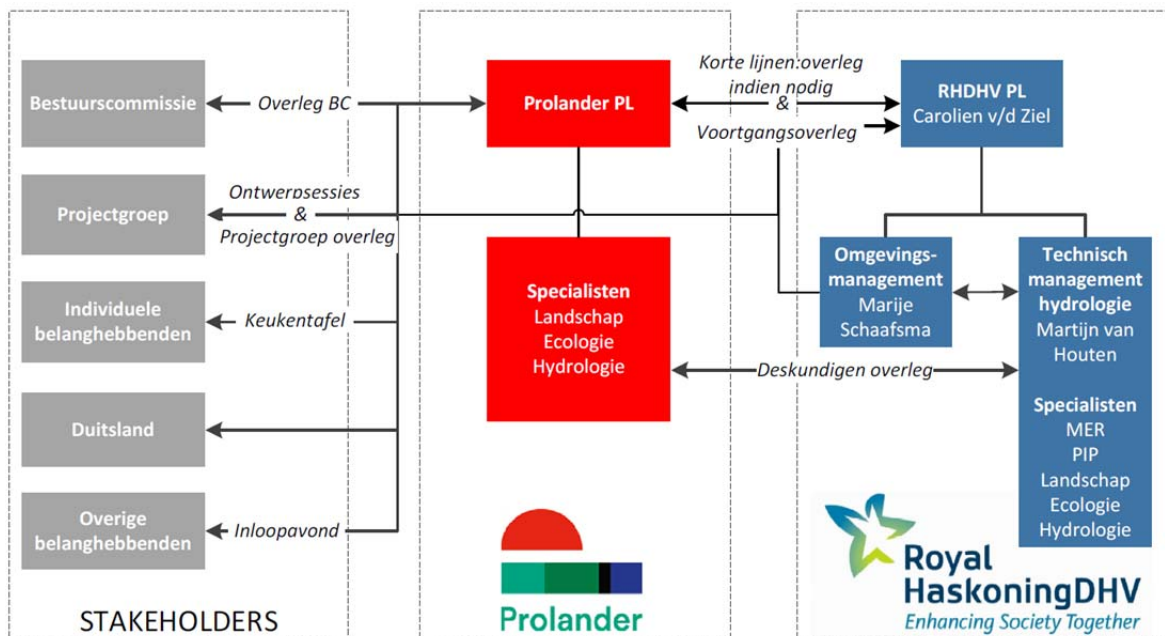
5 Omgevingsmanagement

5.1 Strategisch Omgevingsmanagement

In de voorgaande hoofdstukken hebben we reeds laten zien dat de totstandkoming van het inrichtingsplan zowel een inhoudelijke kant als een procesmatige kant kent. We voeren het omgevingsmanagement conform het Strategisch Omgevingsmanagement (SOM) uit. Bij strategisch omgevingsmanagement brengen we de verschillende actoren in beeld, voeren we een issue analyse uit (wat is het belang en de zorg : bijvoorbeeld muggen, vernatting, recreatieve-mogelijkheden, verkeershinder etc.) en stemmen we de wijze van communiceren af op de mate van het belang. De totstandkoming van het inrichtingsplan en communicatie vindt daarbij plaats conform de filosofie van ‘de taart vergroten’ (Mutual Gains Approach), waarbij gezocht wordt naar oplossingen die het gezamenlijk belang dienen en meerwaarde creëren.

5.2 Projectorganisatie

Bij de projectorganisatie maken we onderscheid in een interne en een externe projectorganisatie. De interne omgeving wordt gevormd door RHDHV en Prolander die samen zorg dragen voor de totstandkoming van het de verschillende producten. Er zal een nauw contact zijn tussen Carolien en de projectleider van Prolander. De externe omgeving betreffen o.a. de projectgroep(leden), de bestuurscommissie en individuele belanghebbenden zoals landbouwers, aanwonenden en Duitse partijen. Zie onderstaand schema.

5.3 Omgevingsmanagement per fase

Vorbereidingsfase

Goed strategisch omgevingsmanagement betekent dat in de voorbereidingsfase als onderdeel van de risicoanalyse de actorenanalyse en de issueanalyse wordt uitgevoerd. De wijze van communiceren is een beheersmaatregel. In dit stadium vindt vooral de opstart van het project

plaats en is er sprake van afstemming tussen de projectleider van RHDHV en Prolander. We bereiden de bijeenkomsten en overleggen met u voor. We borgen de kwaliteit door de inzet van een omgevingsmanager die zowel de ontwerpessies leidt, de keukentafel gesprekken (mede)voert en het inrichtingsplan opstelt. Korter kunnen de lijnen niet zijn.

MER en onderzoeken

De *projectgroep aangevuld met belangen vertegenwoordigers* wordt betrokken bij de totstandkoming van de alternatieven en het VKA door middel van interactieve ontwerpessies. Deze sessies geven de gelegenheid om actief belangen in te brengen en deze te vertalen naar een inrichtingsplan. Deze bijeenkomsten worden gefaciliteerd door Carolien en Marije, onze omgevingsmanager en onze projectleider. Daarbij zal inhoudelijke toelichting op het vlak van hydrologie worden verzorgd door Martijn van Houten. De nadere uitwerking van VKA naar VKA+ gaat aan de hand van afstemmingsoverleggen tussen RHDHV en Prolander. Experts van RHDHV denken mee in de detaillering, bijvoorbeeld bij het deskundigenoverleg hydrologie.

De *bestuurscommissie* krijgt gedurende deze fase volwaardige producten ter vaststelling of beslispunten voorgelegd. Bij deze bijeenkomsten assisteren wij u daar waar nodig.

De *individuele belanghebbenden* worden benaderd zodra het inrichtingsplan nader vorm krijgt. Dit is bij het opstellen en de uitwerking van het VKA/VKA. Bij deze gesprekken zijn Marije en/of Carolien aanwezig. Communicatie vindt vanwege het individuele belang of de mate van impact veelal plaats via keukentafel gesprekken. Mede als doel om de belanghebbenden ook oprecht het gevoel te geven dat naar hem wordt geluisterd. Doel is om aandachtspunten en zorgen te bespreken en in het VKA/VKA+ te verwerken waar mogelijk. Denk hierbij aan vernatting van landbouwpercelen, vermindering van uitzicht, extra verkeer voor de deur.

De *indirecte belanghebbenden* worden tijdens informatieavonden geïnformeerd over tussenresultaten, waaronder de te onderzoeken alternatieven en het VKA(+). Daarnaast wordt ook het uiteindelijke inrichtingsplan gepresenteerd. Doel is vooral om belangstellenden te informeren en suggesties mee te nemen waar mogelijk. Wij ondersteunen u indien gewenst bij de toelichting. Wij zorgen bij deze bijeenkomsten voor begrijpelijke presentaties van ingewikkelde materie. In dit stadium vindt tevens afstemming plaats met *Duitse partijen*. Wij ondersteunen u hierbij door inzet van onze Duitstalige omgevingsmanager Tobias Renner.

Opstellen Inrichtingsplan

Bij het opstellen van het inrichtingsplan gaat het over een detailuitwerking van het VKA(+) en zijn er in principe geen grote wijzigingen. De uitwerking van het IP leggen we voor aan *projectgroep* en *bestuurscommissie*. Door de *individuele belanghebbenden* reeds bij de totstandkoming van het VKA/VKA+ te betrekken verwachten we dat in deze fase de gesprekken vooral gaan over nadere detaillering. Ook hiervoor vinden gesprekken plaats aan de hand van keukentafel gesprekken. Carolien stemt onze rol nauw met u af, in dit stadium vinden er ook door u reeds gesprekken plaats over grondverwerving en ruilen van gronden.

PIP en vergunningen

Het omgevingsmanagement richt zich vooral op (tijdig) overleg met het bevoegd gezag en ondersteuning bij procedurele informatie momenten van de verschillende procedures.

A1 Bijlage 1 Planning

